

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **L. N. S.**, zast. Mgr. Richardem Polmou, advokátem se sídlem Mladá Boleslav, nám. Republiky 946, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2004, č. j. 6 Az 157/2003 – 16,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2004, č. j. 6 Az 157/2003 - 16, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR ze dne 12. 2. 2003, č. j. OAM-9820/VL-11-P16-2001 bylo rozhodnuto, že řízení o udělení azylu se zastavuje podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že správní orgán vyzval žalobce, aby se dne 9. 1. 2003 dostavil k pohovoru za účelem objasnění důvodů své žádosti o azyl. Žalobce se bez řádné omluvy nedostavil, proto byl opakovaně pozván na den 11. 2. 2003. Ani v tomto termínu se nedostavil. Vzhledem k tomu, že se žalobce opakovaně nedostavil k pohovoru a na základě dosud zjištěných skutečností nebylo možno rozhodnout, konstatoval žalovaný naplnění podmínek § 25 písm. d) zákona o azylu a řízení zastavil.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž vyjádřil svůj nesouhlas s rozhodnutím správního orgánu. Konstatoval porušení § 22 zákona o azylu, neboť mu nebyla doručena výzva k pohovoru ve vietnamském jazyce, přestože v žádosti o udělení azylu ze dne 3. 10. 2001 uvedl, že nezná žádný cizí jazyk a žádá, aby řízení o udělení azylu bylo vedeno

v jazyce vietnamském. Vzhledem k tomu, že mu byl doručen pouze dopis neznámého obsahu v českém jazyce, spatřuje žalobce v rozhodnutí o zastavení řízení porušení svého práva jednat v mateřském jazyce. Žalobce dále uvedl, že žalovaný v řízení o udělení azylu porušil § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, neboť napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Dle názoru žalobce nesplňuje rozhodnutí žalovaného formální náležitosti, neboť není podepsáno osobou oprávněnou jednat jménem žalovaného. Žalobce navrhoval, aby rozhodnutí správního orgánu bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné, odkázal na písemnosti založené ve správním spisu, ze kterých vyplývá, že žalovaný postupoval plně v souladu se zákonem o azylu a s jednotlivými ustanoveními správního řádu. Tvrdil, že žalobce byl řádně předvolán, výzvy mu byly zaslány na jím udanou adresu, avšak žalobce si je nevyzvedl. Žalovaný považoval obě výzvy za doručené, i když se žalobce o jejich uložení na poště nedozvěděl. Žalovaný odmítl nepravdivé tvrzení žalobce o tom, že předvolání nebyla sepsána v mateřském jazyce žalobce.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 5. 2004, č. j. 6 Az 157/2003 – 16, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že provedené dokazování jednoznačně svědčí o tom, že se žalobce bez omluvy nedostavil ani k jednomu z pohovorů, na které byl řádně předvolán, žalovaný proto zastavil řízení o jeho žádosti o udělení azylu, neboť stav spisového materiálu neumožňoval žalovanému rozhodnout ve věci. Z obsahu spisu vyplynulo, že předvolání byla žalobci zaslána ve vietnamském jazyce na adresu, kde byl hlášen k pobytu v době, kdy mu předvolání byla doručována. Ze správního spisu nevyplývá, ani to žalobce netvrdil, že by se v dané době na této adrese nezdržoval. Obě předvolání proto byla řádně doručena a skutečnost, že se žalobce o termínech pohovorů nedozvěděl, nelze klást k tíži správnímu orgánu. Námitku, že žalovaný nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu a že žalobce nedostal příležitost, aby mohl svá práva a zájmy účinně hájit v mateřském jazyce, označil městský soud za nedůvodnou. Městský soud dále uvedl, že ve správním spise je založeno vyhotovení napadeného rozhodnutí, které je řádně podepsáno. S ohledem na tyto skutečnosti městský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen s. ř. s.) zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen stěžovatel) včas kasační stížnost a požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. Stěžovatel uplatnil kasační důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b), d), e) s. ř. s. Uvedl, že žádné předvolání k pohovoru neobdržel, dopisu v českém jazyce nerozuměl, po určitou dobu se nezdržoval ve svém bydlišti, a proto možná nepřevzal další dopis, který mu byl doručován. Do České republiky přicestoval především z politickoekonomických důvodů za prací a je přesvědčen o tom, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Do země původu se nechce vrátit, protože se tam zadlužil a hrozí mu dlouhodobé vězení a další perzekuce, v tomto shledává důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Dále uvedl svou aktuální adresu, na které žije s manželkou, která má v ČR povolen dlouhodobý pobyt a podniká. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek městského soudu zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Zopakoval, že stěžovatele

opakovaně předvolal k pohovoru, ten se však bez omluvy nedostavil. O termínech pohovorů byl stěžovatel řádně vyrozuměn, obě předvolání byla sepsána v mateřském jazyce stěžovatele. Žalovaný dále odkázal na správní spis a konstatoval, že soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost, ani vady řízení. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Spis Městského soudu v Praze, sp. zn. 6 Az 157/2003, byl dne 22. 2. 2005 předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal kasační stížnost stěžovatele ze dne 1. 7. 2004, zda splňuje náležitosti vyžadované ustanovením § 106 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost stěžovatele ze dne 16. 11. 2004 splňuje všechny zákonem vyžadované náležitosti a je způsobilá k tomu, aby byla věcně projednána.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti.

Ke skutečnostem uplatněným poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédl. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí. V souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží k tvrzení stěžovatele o důvodech pro udělení azylu dle § 12 a § 14 zákona o azylu, které stěžovatel uvedl v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze z důvodů v kasační stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V textu podané kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody kasační stížnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 3. 10. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu E. č. X. Dne 10. 10. 2001 opustil stěžovatel přijímací středisko V. L., přičemž předložil čestné prohlášení, ve kterém uvedl adresu pobytu – P. 3, V., P. 3, u paní L. K. Dne 7. 10. 2002 předložil stěžovatel správnímu orgánu čestné prohlášení, ve kterém uvedl novou adresu pobytu – P. 4, M. 1045. Toto čestné prohlášení ze dne 7. 10. 2002 je založeno ve správním spisu pod č. l. 15. Dne 4. 12. 2002 bylo stěžovateli odesláno předvolání k pohovoru, a to na adresu P. 3, P. 848/2. Předvolání bylo uloženo na poště dne 5. 12. 2002 a jako nevyžádané následně vráceno správnímu orgánu, obálka je založena ve správním spisu pod č. l. 16, předvolání ve vietnamském jazyce pod č. l. 17. Dne 13. 1. 2003 bylo stěžovateli odesláno druhé předvolání k pohovoru, a to opět na adresu P. 3, P. 848/2. Předvolání by uloženo na poště dne 14. 1. 2003 a jako nevyžádané následně vráceno správnímu orgánu, obálka je založena ve správním spisu pod č. l. 18, předvolání ve vietnamském jazyce pod č. l. 19. Dne 12. 2. 2003 vydal správní orgán rozhodnutí č. j. OAM-9820/VL-11-P16-2001, kterým zastavil řízení o udělení azylu dle § 25 písm. d) zákona o azylu s odůvodněním, že se stěžovatel opakovaně nedostavuje k pohovoru a stav spisového materiálu neumožňoval správnímu orgánu rozhodnout.

Podle § 24 odst. 1 zákona o azylu, písemnosti se doručují do vlastních rukou žadatele o udělení azylu.

Dle § 24 odst. 2 zákona o azylu se písemnost, kterou se nepodařilo doručit, uloží v přijímacím nebo pobytovém středisku, kde je žadatel o udělení azylu hlášen k pobytu, nebo v ministerstvu určeném azylovém zařízení, je-li hlášen k pobytu mimo azylové zařízení. Oznámení o uložení nedoručené písemnosti se vyvěsí v přijímacím nebo pobytovém středisku na úřední desce. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že správní orgán nepostupoval v souladu s ustanovením § 24 odst. 2 zákona o azylu. Správní spis neobsahuje žádný důkaz o tom, že předvolání, které se stěžovateli nepodařilo doručit, bylo uloženo v ministerstvu určeném azylovém zařízení, natož, kdy se tak stalo. Předvolání k pohovoru na den 09. 1. 2003, ani předvolání k pohovoru na den 11. 2. 2003 nebylo stěžovateli doručeno. Bez vlivu přitom zůstává, zda měl stěžovatel pobyt na nové adrese (P. 4, M. 1045) povolen či nikoliv, neboť pro aplikaci fikce doručení dle § 24 odst. 2 zákona o azylu je rozhodující, zda byla písemnost uložena v příslušném azylovém zařízení.

V souladu s konstantní judikaturou Nejvyšší správní soud uvádí, že pokud nebylo předvolání k pohovoru stěžovateli doručováno v souladu s § 24 odst. 2 zákona o azylu uložení v Ministerstvu vnitra určeném azylovém zařízení a vyvěšením oznámení o uložení na úřední desce v takovém zařízení, ale bylo doručováno opakovaně podle správního řádu, nelze učinit závěr, že se stěžovatel opakovaně nedostavil bez vážných důvodů k pohovoru. Nejsou tak splněny podmínky pro zastavení řízení podle ustanovení § 25 písm. d) zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 4 Azs 161/2004 – 58).

Vzhledem k tomu, že žádné z předvolání k pohovoru nebylo stěžovateli doručeno, nebyly naplněny podmínky § 25 písm. d) zákona o azylu. Správní orgán proto pochybil, když rozhodl o zastavení řízení. Porušil přitom ustanovení § 3 odst. 4, § 24 a § 33 správního řádu, neboť si spolehlivě nezjistil stav věci a porušením pravidel pro doručování znemožnil stěžovateli uplatnění jeho práv ve správním řízení.

Správní spis neobsahuje důkazy o tom, že předvolání k pohovorům byla stěžovateli doručena postupem dle § 24 odst. 2 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisu správního orgánu. V řízení před správním orgánem byl současně porušen zákon o azylu a stěžovatel byl výrazně zkrácen na svých právech. Městský soud měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit postupem dle § 76 odst. 1 písm. b), c) s. ř. s., což však neučinil. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že jsou dány kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dále shledal stěžovatelem uplatněný kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když městský soud nesprávně posoudil právní otázku aplikace ustanovení § 24 odst. 2 správního řádu. V tomto případě nelze uplatnit fikci doručení dle § 24 odst. 2 správního řádu, neboť zákon o azylu (speciální zákon ve vztahu ke správnímu řádu) obsahuje odlišnou úpravu doručování.

Nejvyšší správní soud nadto konstatuje, že ani postupem dle § 24 odst. 2 správního řádu nebyla předvolání k pohovorům stěžovateli doručena, protože – jak vyplývá ze správního spisu – stěžovatel se v místě doručení (P. 3, V., P. 3, u paní L. K.) v době doručení již nezdržoval. Dle svého čestného prohlášení ze dne 7. 10. 2002 se počínaje tímto datem zdržoval na adrese P. 4, M. 1045.

Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelem uplatněný kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť rozhodnutí městského soudu považuje Nejvyšší správní soud za přezkoumatelné.

V souladu s konstantní judikaturou Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení. Pokud však krajský soud v napadeném rozsudku nerozhodl o odmítnutí návrhu ani o zastavení řízení, ale žalobu zamítl, je tento důvod uplatněný v kasační stížnosti zcela nepřipadný (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 3 Azs 32/2003 – 92).

Vzhledem k porušení správního řádu a nesouladu skutkové podstaty rozhodnutí správního orgánu se správním spisem musel Nejvyšší správní soud zrušit napadený rozsudek podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení, při kterém městský soud bude přezkoumávat v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí stěžovatele, je třeba zohlednit právní hodnocení skutkového stavu učiněné Nejvyšším správním soudem, tak jak je uvedeno shora.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto v souladu s ustanovením § 110 odst. 2 s. ř. s., podle kterého zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne městský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. listopadu 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu